

שמיטת כספים ופרוזבול

- א. שמיטה כספים נוהגת בזמן הזה מדרבנן.
- ב. השמיטה מפקיעה את כל החובות שזמן פרעונם יחול לכל המאוחר עד ערב ראש השנה של השנה השמינית. לעומת זאת, חובות שמועד פרעונם יגיע לאחר מכן – אין השביעית משמטת אותם.
- ג. החובות הנשמטים כיום הם: הלואה בכסף או בשוה כסף, קניה בהקפה (עם רישום), חשבון בנק, שיק ושכר שכיר. גם מנהלי חברות ובנקים צריכים לסדר פרוזבול.
- ד. הלל הנשיא תיקן פרוזבול. משמעותו: הודאה של המלוה שהוא מוסר את חובותיו לבית הדין, וגובה את חובותיו לאחר השמיטה מכוחם. תקנה זו נועדה כדי שלא ימנעו העם מלהלוות ויעברו על איסור "הישמר לך פן יהיה על לבבך וכו'".
- ה. אפשר לכתוב את הפרוזבול עד סוף השנה השביעית. **יש המחמירים** לכתוב פרוזבול גם לפני תחילת שנת השמיטה לפי הרא"ש והטור הסוברים שהאיסור לנגוש מתחיל בתחילת שביעית ויש לשמור את הפרוזבול עד לסוף שנת השביעית שעיקר ההשמטה היא בסוף השנה.
- פרוזבול הנכתב בשישית כותבים**: "הן קרבה שנת השביעית" במקום: "הן שנה זו היא שנת השביעית".
- ו. יש מהדרין לפרט את שמות החייבים.
- ז. הלוואה שניתנה לאחר כתיבת הפרוזבול ומועד הפירעון שלה חל לפני ראש השנה – נשמטת כי פרוזבול המוקדם להלוואה פסול. יש מהדרין להלוות כסף אחר כתיבת הפרוזבול ולקבוע את זמן פירעונו לפני כ"ט אלול כדי שישמט, ובכך לקיים את מצוות שמיטת כספים. דרך אחרת היא לציין במפורש חוב אחד שהפרוזבול לא יחול עליו.
- ח. בזמן הזה אין צריך "בית דין חשוב" וכותבים פרוזבול בכל בית דין של שלושה תלמידי חכמים שהם חותמים עליו [ספר השמיטה]. כנוסח הבא המובא בספר התרומות:

פרוזבול הנכתב בשישית

במותב תלתא בי דינא כחדא הוינא ובא לפנינו _____ (פב"פ) ואמר לנו: "הן קרבה שנת השביעית ויש לי חובות בשטר ובע"פ, על איזה אנשים, והרי אני מוסר לפניכם פרוזבול ויהבת לכון במתנה בקנין ד' אמות קרקע מארעא דאית לי ועל גביהון ארשית יתכון למגבי כל חובות דאית לי על אינשי, ומעתה תיהו לי דינא ותגבוהו ותקבלוהו לי ואם לא תגבוהו אתם מעתה כיון שמסרתי לכם פרוזבול זה הרי אני גובה כל חוב שיש לי עד היום אצל כל אדם כל זמן שארצה".

ואנחנו בית דין שמענו דבריו ויפנו כחו דלא תשמט ליה ויגבה כל חובותיו על ידי פרוזבול זה כתקנם הלל וחז"ל

ובאנו על החתום יום _____ לחודש _____ שנת _____ פה עיר הקודש _____

הדיין _____ הדיין _____ הדיין _____

פרוזבול הנכתב בשביעית

במותב תלתא בי דינא כחדא הוינא ובא לפנינו _____ (פב"פ) ואמר לנו: "הן שנה זו היא שנת השביעית ויש לי חובות בשטר ובע"פ, על איזה אנשים, והרי אני מוסר לפניכם פרוזבול ויהבת לכון במתנה בקנין ד' אמות קרקע מארעא דאית לי ועל גביהון ארשית יתכון למגבי כל חובות דאית לי על אינשי, ומעתה תיהו לי דינא ותגבוהו ותקבלוהו לי ואם לא תגבוהו אתם מעתה כיון שמסרתי לכם פרוזבול זה הרי אני גובה כל חוב שיש לי עד היום אצל כל אדם כל זמן שארצה".

ואנחנו בית דין שמענו דבריו ויפנו כחו דלא תשמט ליה ויגבה כל חובותיו על ידי פרוזבול זה כתקנם הלל וחז"ל

ובאנו על החתום יום _____ לחודש _____ שנת _____ פה עיר הקודש _____

הדיין _____ הדיין _____ הדיין _____